

SDG15- KARASAL YAŞAM

SDG 15: Karasal Yaşam hedefi kapsamında Birleşmiş Milletler; ormanların sürdürülebilir yönetimini sağlamayı, çölleşme ile mücadele etmeyi, arazi bozunumunu durdurmayı ve tersine çevirmeyi ve biyolojik çeşitlilik kaybını engellemeyi amaçlamaktadır. Bu hedef doğrultusunda, karasal ekosistemlerin ve iç su ekosistemlerinin korunması, restore edilmesi ve sürdürülebilir kullanımı temel öncelikler arasında yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler ayrıca, 2030 yılına kadar ormansızlaşmanın durdurulmasını, bozulmuş ormanların restore edilmesini ve dünya genelinde ağaçlandırmanın önemli ölçüde artırılmasını hedeflemektedir. Dağ ekosistemlerinin korunması, çölleşmeden etkilenen alanların rehabilitasyonu ve biyolojik çeşitliliğin ulusal ve yerel planlama süreçlerine dahil edilmesi de bu kapsamda öne çıkan amaçlardır. Bununla birlikte, genetik kaynaklara erişim ve bu kaynakların kullanımından doğan faydaların adil paylaşımı teşvik edilmektedir.

SDG 15 çerçevesinde, 2030 yılına kadar koruma altındaki türlerin kaçak avlanmasının ve ticaretinin sona erdirilmesi, istilacı yabancı türlerin ekosistemler üzerindeki etkilerinin azaltılması ve bu amaçla yerel toplulukların sürdürülebilir geçim fırsatlarının desteklenmesi hedeflenmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekosistem hizmetlerinin korunmasına yönelik mali kaynakların seferber edilmesi amaçlanırken, küresel düzeyde yasa dışı vahşi yaşam ticaretine karşı mücadelenin güçlendirilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, doğayı temel alan çözümlerin yaygınlaştırılması ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek üzere biyolojik çeşitliliği koruyan politikaların uygulanması teşvik edilmektedir.

Bu kapsamda Üsküdar Üniversitesi'nin SDG15 etiketi ile ilgili faaliyetleri aşağıda verilmiştir.

15.2.1- Üniversiteniz, ormanlar ve vahşi doğa dahil olmak üzere arazinin korunması ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmeye yönelik etkinlikleri destekliyor ve/veya düzenliyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, **SDG 15 (Karasal Yaşam)** hedefleri doğrultusunda doğal kaynakların korunması, biyoçeşitliliğin sürdürülmesi ve hayvan refahının artırılmasına yönelik akademik ve toplumsal çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamdaki temel faaliyetler şunlardır:

- **Toplumsal Farkındalık ve Hayvan Hakları:** Üniversite, hayvanların korunmasını bir toplumsal sorumluluk olarak görmekte ve "Hayvan beslemek ruhsal gelişimi de destekliyor!" gibi içeriklerle hem hayvan refahına dikkat çekmekte hem de insan-doğa etkileşiminin psikolojik faydalarını vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, karasal yaşamın korunmasını sürdürülebilirlik ilkelerinin merkezine koyan bir duruşun göstergesidir.
- **Yasal Mevzuata Katkı ve Savunuculuk:** Üniversite, farkındalık çalışmalarının ötesine geçerek yasal düzenleme süreçlerine de dahil olmuştur. Kurucu Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan'ın imzasıyla hazırlanan "**Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme Çerçevesinde Sokak Köpeklerine Dair Yasal Değişikliklere Öneriler**" raporu doğrudan TBMM'ye sunulmuştur. Bu rapor, sokak hayvanlarının toplumun bir parçası olduğu vurgusuyla yasal düzeyde koruma sağlanmasını hedefleyen somut bir akademik katkıdır.
- **Akademik Çalışmalar ve Küresel İklim Etkileri:** Biyoçeşitliliğin korunmasına yönelik bilimsel çalışmalar kapsamında, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Programı'ndan Dr. Tuğba Kaman, Azerbaycan'da düzenlenen uluslararası "İklim Değişikliği Zirvesi"ne katılmıştır. Burada sunulan "**İklim Değişikliğinin Bitki Biyoçeşitliliği Üzerine Etkileri**" başlıklı çalışma, üniversitenin karasal ekosistemlerin korunmasına yönelik küresel akademik katkısını belgelemektedir.

Kaynaklar:

- **Haber (Hayvan Refahı):** [Hayvan Beslemek Ruhsal Gelişimi de Destekliyor!](#)
- **Haber (TBMM Raporu):** [Üsküdar Üniversitesi'nden TBMM'ye Sokak Köpeklerine Dair Yasal Değişiklik Önerileri](#)
- **Haber (Biyoçeşitlilik):** [İklim Değişikliği Biyoçeşitliliği Azaltıyor](#)

15.2.2- Üniversiteniz, kampüsteki gıdaların sürdürülebilir tarım yöntemleriyle üretilmesini sağlamak için kurumsal olarak herhangi bir politika uygulamakta mıdır?

Üniversitemizin kampüs gıda hizmetlerine yönelik sürdürülebilirlik politikası; atık yönetimi, yasal uyum, döngüsel ekonomi, tedarik zinciri sorumluluğu ve akademik bilinçlendirme başlıklarını kapsayan bütüncül bir yaklaşıma dayanmaktadır.

Bu kapsamda, kampüs yemekhanelerinden kaynaklanan **kullanılmış bitkisel atık yağlar**, Bakanlık onaylı ve lisanslı firmalar aracılığıyla toplanmakta olup **2024 yılında toplam 770 kg atık yağ**, Tesis Dışı İşlem Yöntemi ile yönetilerek **biyodizele dönüştürülmüştür**. Süreç; **2024 Atık Beyan Formu, MOTAT kayıtları, lisanslı firmayla yapılan sözleşmeler, e-posta yazışmaları ve Kolza Biyodizel firmasına ait EPDK Biyodizel İşleme Lisansı** ile resmi ve yasal olarak belgelenmektedir. Bu uygulama, atık yağların kontrolsüz şekilde doğaya karışmasını önleyerek **toprak ve su kirliliğini azaltmakta**, böylece **SDG 15 – Karasal Yaşamın Korunması** hedefine dolaylı fakat güçlü bir katkı sağlamaktadır.

Üniversitemiz ayrıca, yemekhane hizmeti sağlayıcısı aracılığıyla **sürdürülebilirlik raporları bulunan, çevresel ve etik sorumluluğa sahip tedarikçilerle** çalışmayı tercih etmektedir. Eker, Filiz Makarna ve Sütaş/Şefet gibi firmalar; su ve enerji verimliliği, sözleşmeli tarım ve döngüsel üretim modelleriyle sürdürülebilir gıda sistemlerini desteklemektedir.

Bu kurumsal yaklaşım, yalnızca operasyonel uygulamalarla sınırlı kalmayıp akademik faaliyetlerle de desteklenmektedir. Gıda Teknolojisi Bölümümüz tarafından düzenlenen **“Gıda Teknolojisi Firma Buluşmaları”** etkinliği ile öğrencilerimiz yerli üretim, etik standartlar ve sürdürülebilir gıda sistemleri konusunda bilinçlendirilmektedir: <https://uskudar.edu.tr/haber/gida-teknolojisi-firma-bulusmalari-1-etkinligi-duzenlendi/47891>

Bunun yanında, üniversitemiz akademisyenleri tarafından hazırlanan kamuoyuna açık bilimsel bilgilendirmeler; **taze ve az işlenmiş gıdanın teşviki, katkı maddelerinin sağlık ve çevre üzerindeki etkileri, gıda güvenliği ve mikrobiyolojik risklerin önlenmesi** konularında kurumsal farkındalığı güçlendirmektedir: [Dondurulmuş Fast Food'un sağlık üzerindeki gizli tehlikesi: https://uskudar.edu.tr/haber/dondurulmus-fast-foodun-saglik-uzerindeki-gizli-tehlikesi/57735](https://uskudar.edu.tr/haber/dondurulmus-fast-foodun-saglik-uzerindeki-gizli-tehlikesi/57735)

[Konserve yaparken dikkat! https://uskudar.edu.tr/haber/konserve-yaparken-dikkat/56755](https://uskudar.edu.tr/haber/konserve-yaparken-dikkat/56755)

Sonuç olarak, üniversitemizin gıda sistemine yönelik sürdürülebilirlik yaklaşımı; **atık yağların biyodizele dönüştürülmesiyle kirliliğin önlenmesi, yasal ve şeffaf süreçler, sorumlu tedarik zinciri tercihleri ve akademik uzmanlıkla desteklenen gıda güvenliği politikaları** sayesinde, sürdürülebilirliğin kampüs genelinde günlük uygulamalara entegre edildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

15.2.3- Üniversiteniz, özellikle tehdit altındaki ekosistemler olmak üzere, mevcut ekosistemleri ve bunların bitki ve hayvan çeşitliliğini korumak ve genişletmek için doğrudan çalışıyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, **biyolojik çeşitliliğin korunması, ekosistemlerin sürdürülebilir yönetimi ve iklim değişikliğiyle mücadele** konularında hem akademik hem de toplumsal düzeyde **doğrudan ve sürekli faaliyetler** yürütmektedir. Bu çalışmalar; bilimsel sunumlar, kamuoyuna yönelik akademik değerlendirmeler, eğitim programları, kurumsal politikalar ve öğrenci projeleri aracılığıyla hayata geçirilmektedir.

Akademik ve Toplumsal Farkındalık Çalışmaları

Üniversite akademisyenleri, iklim değişikliğinin bitki, hayvan ve ekosistemler üzerindeki etkilerini bilimsel verilerle ortaya koyarak toplumda farkındalık oluşturmaktadır.

- **İklim değişikliğinin bitki biyoçeşitliliği üzerindeki etkileri**, tehdit altındaki türlerin korunması ve sürdürülebilir tarım uygulamalarının önemi vurgulanmıştır. <https://uskudar.edu.tr/haber/iklim-degisikligi-biyocesitliliği-azaltiyor/57457>

- **Bal arılarının azalması**, pestisit kullanımı, habitat kaybı ve iklim değişikliği bağlamında ele alınmış; arı dostu tarım ve habitatların önemi belirtilmiştir. <https://uskudar.edu.tr/haber/bal-arilari-tehdit-altinda/45132>
- **İklim değişikliğinin hayvan popülasyonları üzerindeki etkileri**, üreme, göç ve ekosistem dengesi açısından değerlendirilmiştir. <https://uskudar.edu.tr/haber/iklim-degisikligi-hayvanlarin-yasamini-ve-ekosistemleri-tehdit-ediyor/57578>
<https://www.mahalligundem.com/iklim-degisikligi-hayvanlarin-dogum-oranlarini-nasil-etkiliyor/63266/>
- **Orman yangınları**, iklimsel faktörler ve önleyici çevre politikaları açısından bilimsel olarak analiz edilmiştir. <https://uskudar.edu.tr/haber/kuvvetli-ruzgar-orman-yanginlarini-buyumesine-neden-oldu/56449>
- **Elektrikli araçlar**, çevre ve insan sağlığı açısından değerlendirilmiş; sürdürülebilir enerjiye geçişin güvenli olduğu bilimsel olarak gösterilmiştir. <https://uskudar.edu.tr/haber/elektrikli-araclarin-yaydigi-radyasyon-ongorulen-limitlerin-altinda-cikti/56907>
- **Siyanür sızıntıları ve çevresel riskler**, toprak, su ve ekosistem sağlığı bağlamında ele alınarak kamuoyu bilgilendirilmiştir. <https://uskudar.edu.tr/haber/siyanur-sizintilari-cevreyi-ve-halk-sagligini-tehdit-eder-mi/44759>
- **Savaşların iklim ve ekosistemler üzerindeki yıkıcı etkileri**, uluslararası bildiriler aracılığıyla gündeme taşınmıştır. <https://uskudar.edu.tr/haber/savas-20-ulkenin-yillik-emisyonlarından-daha-fazla-gezegeni-isitan-gaz-uretti/44223>

Etik, Ulusal ve Uluslararası Girişimler

Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu, **Mizan: Yeryüzü İçin Bir Sözleşme** gibi girişimlerle çevre yönetimine etik bir perspektif kazandırmakta, sürdürülebilir yaşam kültürünü yaygınlaştırmaktadır. <https://uskudar.edu.tr/haber/yeryuzu-icin-bir-sozlesme-mizanin-ilk-adimlari-atildi/48086>
<https://uskudar.edu.tr/haber/turkiye-enerji-ve-ekonomik- ihtiyaclarini-dikkate-alan-bir-yaklasimi-temsil-etti/43850>

Hayvan Hakları ve Yerel Ekosistem Desteği

Üniversite, kampüslerinde yaşayan sokak hayvanlarının barınma ve beslenme ihtiyaçlarını düzenli olarak karşılamakta; hayvanları kurumsal olarak sahiplenerek örnek bir uygulama sergilemektedir. <https://uskudar.edu.tr/haber/uskudar-ailesinin-yeni-uyeleri-mico-ve-lucky/56519>

Eğitim Programları ve Ders İçerikleri

Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Programı kapsamında yürütülen dersler; **organik tarım, bitki ekolojisi, toprak koruma, biyolojik mücadele ve sürdürülebilir üretim** konularında öğrencilerin çevre bilinci kazanmasını sağlamaktadır.

<https://sis.uskudar.edu.tr/oibs/bologna/progCourses.aspx?lang=en&curSunit=127>

Kurumsal Politika ve Uygulamalar

Üniversite, çevre mevzuatına uyum ve çevresel etkilerin izlenmesi amacıyla **Çevre Yönetim Danışmanlığı Sözleşmesi** kapsamında sistematik çalışmalar yürütmektedir.

Projeler ve Öğrenci Katkıları

- **Kampüste Kuş Evleri Projesi** ile yerel kuş popülasyonları desteklenmiştir.
- Atık yönetimi, yenilenebilir enerji, sürdürülebilir tarım, biyobozunur malzemeler ve yerel flora araştırmalarını kapsayan çok sayıda **akademik ve öğrenci projesi**, ekosistemlerin korunmasına doğrudan katkı sağlamaktadır.

15.2.4- Üniversiteniz, yerel veya ulusal topluluklar için ekosistemler (yabani flora ve fauna) üzerine eğitim programları sunuyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, ekosistemlerin korunması, biyoçeşitliliğin sürdürülebilir yönetimi ve çevre bilincinin geliştirilmesi amacıyla yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde çok yönlü eğitim ve farkındalık faaliyetleri yürütmektedir. Bu kapsamda üniversite; sempozyumlar, çalıştaylar, atölyeler, teknik ve eğitim gezileri, laboratuvar uygulamaları, medya katılımları ve öğrenci kulübü etkinlikleri aracılığıyla hem öğrencilerine hem de topluma yönelik doğrudan çevre eğitimi sağlamaktadır.

Akademik personelin uluslararası iklim zirveleri, çevre etiği girişimleri ve bilimsel etkinliklerde aktif rol alması; iklim değişikliğinin ekosistemler, bitki biyoçeşitliliği ve doğal yaşam üzerindeki etkilerine dikkat çekmekte ve toplumsal farkındalığı güçlendirmektedir. Özellikle bitki ekolojisi, sürdürülebilir tarım, habitat koruma, doğal kaynakların sorumlu kullanımı ve çevre dostu üretim modelleri eğitim içeriklerinin temelini oluşturmaktadır.

Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Programı kapsamında yürütülen saha gezileri (botanik bahçeleri, herbaryumlar, tıbbi bitki bahçeleri, endüstriyel tesisler), öğrencilerin ekosistemleri yerinde tanınmasını ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik uygulamalı farkındalık kazanmasını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, Herbaryum Teknikleri Laboratuvarı ve Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Laboratuvarı gibi kalıcı altyapılar, ekosistem temelli öğrenmeyi destekleyen önemli eğitim ortamları sunmaktadır.

Öğrencilerin uluslararası iklim platformlarında (COP Zirveleri gibi) aktif görev alması, üniversitenin çevresel sürdürülebilirlik ve ekosistem bilinci kazandırma misyonunun küresel ölçekte temsil edildiğini göstermektedir. Ayrıca öğrenci kulüpleri aracılığıyla gerçekleştirilen doğa temelli etkinlikler, denizel ve karasal ekosistemler, ormanlar, su kaynakları ve hayvan refahı gibi alanlarda farkındalık yaratmaktadır. Tüm bu faaliyetler, Üsküdar Üniversitesi'nin yalnızca akademik düzeyde değil; aynı zamanda topluma yönelik, uygulamalı ve sürdürülebilir çevre eğitimi sunarak **SDG 15 – Karasal Yaşam** hedefleri doğrultusunda **15.2.4 göstergesine doğrudan ve güçlü katkı sağladığını** ortaya koymaktadır.

İlgili Kanıt Linkleri

- İklim Değişikliği ve Bitki Biyoçeşitliliği
<https://uskudar.edu.tr/haber/iklim-degisikligi-biyocesitliliği-azaltiyor/57457>
- Savaşların Ekosistem ve İklim Üzerindeki Etkileri – Gazze Bildirisi
<https://uskudar.edu.tr/haber/savas-20-ulkenin-yillik-emisyonlarından-daha-fazla-gezegeni-isitan-gaz-uretti/44223>
- Ebeler ve İklim Krizi Sempozyumu
<https://uskudar.edu.tr/haber/ebeler-iklim-krizi-cozumunde-onemli-bir-guc/47858>
- COP29 – Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Programı Öğrenci Başarısı
<https://uskudar.edu.tr/haber/tibbi-ve-aromatik-bitkiler-programi-ogrencisinden-uluslararası-basari/57452>
- Herbaryum Teknikleri Laboratuvarı
<https://uskudar.edu.tr/herbaryum-teknikleri-laboratuvari>
- Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Laboratuvarı
<https://uskudar.edu.tr/tibbi-ve-aromatik-bitkiler-laboratuvari>
- Öğrenci Kulübü Ekosistem ve Sürdürülebilirlik Etkinlikleri
https://uskudaredutr-my.sharepoint.com/:x/r/personal/sustainability_uskudar_edu_tr/_layouts/15/Doc.aspx

15.2.5- Üniversiteniz, tarım için arazinin sürdürülebilir yönetimi konusunda yerel veya ulusal topluluklara yönelik eğitim programı/sosyal yardım programı sunuyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, sürdürülebilir arazi yönetimi, biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir tarım uygulamaları konularında topluluklara doğrudan ve dolaylı eğitim, tanıtım ve iş birliği faaliyetleri yürütmektedir. Bu faaliyetler hem akademik platformlarda hem de yerel-toplumsal

uygulamalarda sürdürülebilir arazi ve doğal yaşam yönetimi konusundaki bilgi aktarımını desteklemektedir.

Akademik sunumlar ve uluslararası farkındalık:

2024 yılında SHMYO Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Programı öğretim üyesi Dr. Tuğba Kaman, Azerbaycan’da düzenlenen **İklim Değişikliği Zirvesi**’ne çevrimiçi katılarak “İklim Değişikliğinin Bitki Biyoçeşitliliği Üzerine Etkileri” başlıklı sunum gerçekleştirmiştir. Sunumda, **iklim değişikliğine dayanıklı tür geliştirme, sürdürülebilir sulama, koruma alanları ve organik tarım** gibi sürdürülebilir yönetim konuları vurgulanmıştır.

<https://uskudar.edu.tr/haber/iklim-degisikligi-biyocesitliliği-azaltiyor/57457>

Aynı kapsamda, Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Platformu Direktörü Prof. Dr. İbrahim Özdemir, **New York AFS Gençlik Meclisi** programında “Mizan: Dünya ile bir Sözleşme” kavramını genç liderlerle paylaştığı panelde **sürdürülebilir arazi ve kaynak yönetimi** konularını tartışmıştır.

<https://uskudar.edu.tr/haber/new-york-genclik-meclisi-programinda-mizan-ele-alindi/56472>

Uygulamalı eğitimler ve saha gezileri:

Üniversite, sürdürülebilir arazi yönetimine temel oluşturan biyoçeşitliliğin korunması ve tarımsal ekosistem sağlığını desteklemek amacıyla öğrencilere yönelik saha eğitimleri düzenlemiştir:

- **16 Nisan 2024 – Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi** ziyareti: sürdürülebilir tarım uygulamaları ve yerel ekosistemlerin korunmasının yerinde gözlemlenmesi,
- **16 Mayıs 2024 – Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi** ziyareti: endemik ve nadir türlerin tanıtımı ile habitat korunmasının önemi.

Bu geziler, öğrencilerin bilgi ve farkındalık kazanmasına katkıda bulunurken, ziyaret edilen bahçelerin toplumda çevre eğitimi misyonunu da desteklemektedir (özellikle Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi *halka açık bir çevre eğitimi merkezidir*).

Yerel uygulama ve tanıtım desteği:

25. Merkez Efendi Geleneksel Tıp Festivali kapsamında düzenlenen “**Katı Kozmetikler Atölyesi**”, **su tasarrufu, plastik atıkların azaltılması ve çevre dostu üretim** gibi sürdürülebilir arazi ve doğal kaynak yönetimi ilkelerini yerel topluluğa aktarmıştır.

Üniversite ayrıca **İSTAÇ Kompost ve Geri Kazanım Tesisine yapılan teknik gezi** ile organik gübre üretimi ve sürdürülebilir toprak yönetimini öğrenciler aracılığıyla topluma dolaylı olarak aktarmaktadır.

Akademik yayınlar ve projeler:

Üniversite öğretim elemanlarının yürüttüğü “**Türkiye’nin Siirt ilinden elde edilen propolisin antioksidan, antidiyabetik etkileri...**” başlıklı akademik makale, yerel tarım ürünlerinin bilimsel değerini ortaya koyarak yerel ekonomi ve sürdürülebilir üretime bilimsel destek sunmaktadır.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38628175/> (DOI: 10.1002/fsn3.3958)

Ayrıca araştırma projeleri kapsamında yürütülen “**Yeni Nesil Dizileme ve Spektroskopi Kullanarak Arpa Tohumu Gelişiminde Isı Stresi...**” projesi, iklim değişikliğine dayanıklı tarım stratejilerinin bilimsel temelini oluşturmaktadır (Üsküdar Üniversitesi Ar-Ge).

Akademik eğitim programları:

Üniversite müfredatında yer alan dersler “*Ekoloji*”, “*Çevre ve Organik Tarım*” ve “*Bitki Koruma*”, sürdürülebilir arazi yönetimi ilkelerini öğrencilerine doğrudan aktarmakta ve mezunların bu bilgileri ulusal topluma taşıyacak şekilde yetişmelerini sağlamaktadır.

Öğrenci Kulübü Etkinlikleri:

Öğrenci toplulukları tarafından düzenlenen doğa temelli etkinlikler (örneğin “Doğadan Tohum Topu Atölyesi”), yerel tohumların korunması, erozyonla mücadele ve kimyasal kullanımını azaltan pratikler aracılığıyla halkta sürdürülebilir arazi yönetimi farkındalığı yaratmaktadır. https://uskudaredutr-my.sharepoint.com/:x/r/personal/sustainability_uskudar_edu_tr/_layouts/15/Doc.aspx

15.2.6- Üniversiteniz, turizm için sürdürülebilir arazi yönetimi konusunda yerel veya ulusal topluluklara yönelik eğitim programı/sosyal yardım programı sunuyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, turizm amaçlı kullanılan arazilerin (kıyı, denizel, doğal ve kültürel alanlar) sürdürülebilir yönetimi konusunda yerel ve ulusal topluluklara yönelik farkındalık, eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetleri yürütmektedir. Bu kapsamda üniversite, öğrenci kulüpleri aracılığıyla düzenlenen teknik geziler, akademik bilgilendirme çalışmaları, sektör odaklı eğitim programları ve kurumsal yapılar yoluyla sürdürülebilir turizm yönetimi ilkelerinin yaygınlaştırılmasını desteklemektedir. Öğrenci kulüplerinin düzenlediği faaliyetler arasında yer alan EkoVizyon Kulübü'nün "Prens Adalarında Marin Ekosisteminin Keşfi" etkinliği, İstanbul'un önemli turizm destinasyonlarından biri olan Prens Adaları'nda gerçekleştirilmiş olup, turizm baskısı altındaki kıyı ve denizel ekosistemlerin hassasiyetinin yerinde incelenmesini sağlamıştır. Bu etkinlik sayesinde katılımcılar deniz kirliliği, biyoçeşitlilik kaybı ve atık yönetimi gibi sorunların sürdürülebilir turizm üzerindeki etkilerini gözlemlemiş ve ekoturizm ilkelerinin turistik alanların uzun vadeli korunması açısından önemini kavramıştır (https://uskudaredutr-my.sharepoint.com/:x:/r/personal/sustainability_uskudar_edu_tr/_layouts/15/Doc.aspx). Benzer şekilde düzenlenen "Bursa Ekolojisi ve Tarihi Teknik Gezi" etkinliği, yoğun kültürel ve doğal turizm potansiyeline sahip bir destinasyonda, kültürel miras ile ekolojik değerlerin birlikte ve dengeli şekilde korunmasının gerekliliğini uygulamalı olarak ele almış; bu sayede öğrencilerin sürdürülebilir turizm ve çevresel etki yönetimi konularında bilinç kazanarak bu bilgiyi gelecekte ulusal topluma aktarmalarına katkı sağlamıştır.

(https://uskudaredutr-my.sharepoint.com/:x:/r/personal/sustainability_uskudar_edu_tr/_layouts/15/Doc.aspx).

Üniversite, akademik bilgi birikimini kamu yararına sunarak sürdürülebilir turizm yönetimine doğrudan katkı sağlamaktadır. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'ndan Dr. Öğr. Üyesi İnci Karakaş'ın tatil dönemlerinde artan çevre kirliliğine ilişkin kamuoyuna yönelik açıklamaları, katı atık, su ve toprak kirliliğinin turizm alanları üzerindeki uzun vadeli etkilerine dikkat çekmiş; çevre dostu tesislerin tercih edilmesi, atıkların azaltılması ve toplumsal çevre bilincinin artırılması gibi pratik öneriler sunarak sürdürülebilir turizm ilkelerini ulusal topluma doğrudan aktarmıştır (<https://uskudar.edu.tr/haber/tatil-donemlerinde-cevre-kirliligine-dikkat/56299>).

Bunun yanı sıra üniversite, turizm sektöründe sürdürülebilir yönetimi desteklemek amacıyla ulusal topluluğa yönelik mesleki eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetleri de yürütmektedir. Sağlık Turizmi Uygulama ve Araştırma Merkezi (SATUMER) ile Sürekli Eğitim Merkezi (ÜSEM) iş birliğinde düzenlenen Sağlık Turizmi Çalıştayı, klinikler, turizm acenteleri ve sağlık kuruluşları gibi ulusal paydaşları bir araya getirerek sektörde nitelikli insan kaynağının geliştirilmesini ve hizmet kalitesinin artırılmasını hedeflemiştir (<https://uskudar.edu.tr/haber/saglik-turizminin-gelisimi-icin-bir-araya-gelindi/43848>). Bu tür faaliyetlerin kurumsal sürekliliği, üniversitenin sağlık turizmi alanındaki eğitim, araştırma ve danışmanlık yetkilerini tanımlayan SATUMER Yönetmeliği ile güvence altına alınmıştır (<https://uskudar.edu.tr/satumer/yonetmelik>). Ayrıca SATUMER tarafından yürütülen ve gerçekleştirilmiş bir eğitim faaliyeti olan "Sağlık Turizmi Eğitimi (ÜÜ-EMP-USHAŞ)" programı, USHAŞ ve Sağlık Bakanlığı bağlantılı ulusal paydaşlar aracılığıyla sektör profesyonellerine ulaştırılarak turizm hizmetlerinin sürdürülebilir ve kaliteli yönetimini doğrudan desteklemiştir (<https://uskudar.edu.tr/satumer/merkez-faaliyetleri>). Üniversitenin eğitim faaliyetleri müfredat düzeyinde de desteklenmekte olup, Bologna Bilgi Sistemi'nde yer alan Sağlık Turizmi dersi kapsamında termal, medikal ve engelsiz turizm gibi alanlar sürdürülebilirlik perspektifiyle ele alınmakta; turizm amaçlı alanların çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan dengeli yönetimi öğrencilere aktarılmaktadır (<https://sis.uskudar.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=832059&lang=en>).

Üniversite, doğa ve sağlık turizmi potansiyeli taşıyan alanların korunmasına yönelik tanıtım ve farkındalık çalışmalarına da üst düzey katılım göstermektedir. Kurucu Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan'ın Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nde düzenlenen Geleneksel Tıp Festivali 2024'e katılımı,

biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir arazi kullanımı ilkeleriyle yönetilen turizm alanlarına verilen kurumsal desteğin somut bir göstergesidir (<https://www.ztbb.org/festival/geleneksel-tip-festivali-2024/>). Buna ek olarak, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Program Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Kaman'ın öğrencileriyle birlikte Balıkesir'de düzenlenen Aromaterapi Festivali'ne katılımı ve burada gerçekleştirilen sürdürülebilir tarım uygulamalarına yönelik seminer ve atölyeler, doğal ve turizm amaçlı kullanılan arazilerin bilinçli yönetimine ilişkin bilgilerin doğrudan ulusal topluluklara aktarılmasını sağlamıştır. Bu bütüncül faaliyetler, Üsküdar Üniversitesi'nin turizm amaçlı kullanılan arazilerin sürdürülebilir yönetimi konusunda yerel ve ulusal topluluklara yönelik eğitim, farkındalık ve kapasite geliştirme taahhüdünü açık biçimde ortaya koymaktadır.

15.3.1- Üniversiteniz, üniversiteyle ilişkili karasal ekosistemlerin, özellikle ormanların, dağların ve kurak alanların korunması, restorasyonu ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için bir politika izliyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, karasal ekosistemlerin korunması, restorasyonu ve sürdürülebilir kullanımını kurumsal misyon ve vizyonunun ayrılmaz bir parçası olarak benimsemiş; bu doğrultuda çevresel sürdürülebilirliği tüm akademik, idari ve toplumsal faaliyetlerine entegre eden açık ve yazılı politikalara sahiptir. Üniversitenin Sürdürülebilirlik Politikası ve Çevre Politikası, doğal alanların korunması, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, ekosistemlerin sürdürülebilir yönetimi ve yeşil kampüs uygulamalarının yaygınlaştırılmasını temel hedefler olarak tanımlamaktadır (<https://cdn.kalite.uskudar.edu.tr/content/files/surdurulebilirlik-politikasi-251006044428.pdf>;

<https://kalite.uskudar.edu.tr/politikalar>). Bu politikalar, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (özellikle SKA 15), ulusal çevre mevzuatı ve bilimsel veriler doğrultusunda şekillendirilmiş; çevresel sorunların teknik olduğu kadar etik, sosyolojik ve kültürel boyutlarıyla ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Üsküdar Üniversitesi'nin bu alandaki öncü yaklaşımı, Türkiye'nin ilk ve tek "Çevre Etiği Platformu"nu kurmasıyla somutlaşmış; platform aracılığıyla düzenlenen farkındalık etkinlikleri, yayımlanan akademik raporlar ve politika yapıcılara sunulan çalışmalar (örneğin UNEP iş birliğiyle yayımlanan *Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme* kitabı) üniversitenin çevre etiği temelli sürdürülebilirlik vizyonunu ortaya koymuştur (<https://al-mizan.uskudar.edu.tr/uploads/files/643d98c722f0ddunya-cevre-sozlesmesi-mart-2023-1.pdf>).

Karasal ekosistemlerin korunmasına yönelik bu kurumsal taahhüt, 12.09.2024 tarihli Senato Kararı ile yürürlüğe giren Üsküdar Üniversitesi Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü Yönergesi ile kurumsal bir yapıya kavuşturulmuştur. Yönergenin faaliyet alanları arasında açıkça "sürdürülebilir arazi yönetimi" ile "biyolojik çeşitlilik ve ekosistemin korunması ve sürdürülebilir kullanımı" yer almakta; bu alanlarda koordinasyon ve komisyon oluşturma görevi Koordinatörlüğe verilerek üniversitenin SKA uyumlu çevre yönetimi politikası resmileştirilmektedir (<https://uskudar.edu.tr/assets/uploads/sayfa/18/file/uskudar-universitesi-surdurulebilirlik-koordinatörlugu-yonergesi.pdf>).

Üniversitenin politika düzeyindeki bu yaklaşımı, uluslararası raporlama ve izleme mekanizmalarıyla da desteklenmektedir. Üsküdar Üniversitesi, UI GreenMetric Dünya Üniversiteler Sıralaması'na düzenli olarak veri sunmakta; hazırlanan Yeşil Kampüs (GreenMetric) raporlarında kampüs alanındaki ekolojik alanların korunması, biyoçeşitliliğin izlenmesi ve arazi bozunumunun önlenmesine yönelik taahhütlerini açıkça beyan etmektedir (<https://cdn.kalite.uskudar.edu.tr/content/files/greenmetric-sunumu-yesil-kampus-251008105502.pdf>).

Bu politikalar, eğitim ve araştırma altyapısı ile de bütünleşmiştir. Çevre Sağlığı Programı başta olmak üzere çeşitli akademik programların ders içeriklerinde çevre politikaları, sürdürülebilirlik, ekosistem koruma ve çevre mevzuatı konuları işlenmekte; ekoloji, çevresel toksikoloji ve sürdürülebilir bitki koruma yaklaşımlarına yönelik derslerle öğrencilerin karasal ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda yetkin bireyler olarak yetişmesi hedeflenmektedir (<https://cdn.uskudar.edu.tr/uploads/files/2020/07/22/cevre-sagligi-2020-2021-ders-icerikleri.pdf>).

Üniversitenin Stratejik Planı ve Çevre Analiz Raporu'nda da açıkça belirtildiği üzere, bu politikalar yalnızca teorik düzeyde kalmamakta; orman restorasyonu çalışmaları, ağaçlandırma faaliyetleri, yangın

önleme stratejilerine yönelik akademik katkılar ve çevre kulüpleri aracılığıyla yürütülen saha etkinlikleriyle uygulamaya yansıtılmaktadır. Bu bütüncül yapı, Üsküdar Üniversitesi'nin karasal ekosistemlerin korunması, restorasyonu ve sürdürülebilir kullanımına yönelik açık, yazılı, kurumsallaşmış ve çok boyutlu bir politika çerçevesine sahip olduğunu güçlü biçimde ortaya koymaktadır.

15.3.2- Üniversiteniz, faaliyetlerinden etkilenen alanlarda habitatları bulunan IUCN Kırmızı Liste türlerini ve ulusal koruma listesindeki türleri belirlemek, izlemek ve korumak için bir politika uygulamakta mıdır?

Üniversitemizin faaliyetlerinden etkilenen alanlardaki yaşam alanlarında bulunan IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma listelerindeki türlerin belirlenmesi, izlenmesi ve korunmasına yönelik resmi taahhüdü; çevre politikaları, yasal uyum süreçleri, kurumsal yönetim sistemleri ve akademik altyapı ile bütüncül bir şekilde desteklenmektedir. Çevre Politikamızda biyolojik çeşitliliğin korunması temel bir ilke olarak benimsenmiş; kampüs alanlarında ekosistem dengesini gözeterek doğa dostu peyzaj uygulamalarının planlanması ve uygulanması esas alınmıştır. Üniversite bünyesinde oluşan tehlikeli, tıbbi ve laboratuvar atıkları başta olmak üzere tüm atıklar, ulusal mevzuata uygun şekilde kaynağında ayrı toplanmakta, geçici depolama alanlarında muhafaza edilmekte ve lisanslı firmalar aracılığıyla bertaraf edilmek üzere sevk edilmekte; bu süreçler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na MOTAT sistemi üzerinden bildirilerek izlenmektedir. Bu uygulamalar, çevresel kirlenmenin ve hassas yaşam alanlarına yönelik risklerin önlenmesini sağlayarak biyolojik çeşitliliğin korunmasına doğrudan katkı sunmaktadır. Atıksu yönetimi kapsamında, İSKİ'den alınan resmi görüş doğrultusunda üniversite faaliyetlerinden kaynaklanan atıksuların endüstriyel nitelik taşımadığı, yalnızca evsel atıksu olduğu teyit edilmiş; tüm atıksular mevzuata uygun olarak İSKİ kanalizasyon sistemine deşarj edilerek Üsküdar Atıksu Arıtma Tesisi'nde arıtılmaktadır. Bu durum, sucul ekosistemler ve koruma altındaki türler açısından ağır kimyasal kirlilik riskinin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden alınan Çevre İzni Görüşü ile üniversitenin eğitim faaliyetlerinin Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği (ÇİLY) Ek-1 ve Ek-2 kapsamına girmediği, dolayısıyla hava emisyonu, atıksu deşarjı ve gürültü açısından yüksek çevresel risk oluşturmadığı resmi olarak belgelenmiştir. Buna rağmen üniversitemiz, çevre iznine tabi olmaksızın da tüm çevre mevzuatına uyma, çevre ve insan sağlığını korumaya yönelik önlemleri alma yükümlülüğünü proaktif bir yaklaşımla sürdürmektedir. Tehlikeli maddelerin yönetimine ilişkin olarak imzalanan Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanlığı (TMGD) Hizmet Sözleşmesi ile tehlikeli maddelerin bulundurulması, taşınması ve yönetimine dair riskler yasal çerçevede kontrol altına alınmış; olası kazalar, sızıntılar ve çevresel etkiler için izleme, kayıt ve acil durum mekanizmaları oluşturulmuştur. Bu süreçler, biyolojik çeşitliliği tehdit edebilecek risklerin en aza indirilmesini sağlamaktadır. Çevresel etkiyi sürekli izlemek ve mevzuata uyumu güvence altına almak amacıyla yürütülen Çevre Yönetim Danışmanlığı Sözleşmesi kapsamında ise atık yönetimi, su ve toprak kirliliği kontrolü, tehlikeli maddelerin yönetimi gibi biyolojik çeşitlilik üzerinde etkili olabilecek 25'ten fazla çevre mevzuatı başlığında düzenli denetimler, raporlamalar ve iyileştirme çalışmaları yürütülmektedir. Üniversitemizin bu politik yaklaşımı, eğitim ve araştırma faaliyetleriyle de desteklenmektedir. Çevresel Toksikoloji, Ekoloji ve Tıbbi ve Aromatik Bitkilerde Hastalık ve Zararlı Yönetimi gibi dersler aracılığıyla öğrenciler; ekosistem sağlığı, çevresel tehditler ve koruma stratejileri konusunda bilimsel bilgi ve farkındalık kazanmaktadır. Bunun yanı sıra üniversite bünyesinde faaliyet gösteren uygulama ve araştırma merkezleri, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik belirleme, izleme ve bilimsel destek mekanizmalarının kurumsal temelini oluşturmaktadır. Özellikle ÜSGÜMER (İş Güvenliği, İş Sağlığı ve Çevre Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi), çevre sağlığı laboratuvarları ve standart ölçüm-analiz kapasitesi ile çevresel kirlenmelerin belirlenmesi ve izlenmesine yönelik somut altyapı sunmaktadır. BİYOTEKMER ve TRGENMER ise genetik ve biyoteknolojik araştırmalar yoluyla türlerin genetik çeşitliliğinin korunması, çevresel stres faktörlerine adaptasyon mekanizmalarının anlaşılması ve bilim temelli koruma stratejilerinin geliştirilmesine katkı

sağlamaktadır. GETİPMER tarafından yürütülen çalışmalar da doğal kaynakların ve özellikle tıbbi bitkilerin sürdürülebilir kullanımı ve korunmasına dolaylı destek sunmaktadır. Tüm bu politika, uygulama, eğitim ve araştırma bileşenleri; üniversitemizin IUCN Kırmızı Listesi ve ulusal koruma listelerindeki türlerin yaşam alanlarını korumaya yönelik taahhüdünün yalnızca bir politika beyanı değil, izlenebilir, belgelenebilir ve sürekli iyileştirilen bir yönetim sistemi olduğunu ortaya koymaktadır.

İlgili uygulama ve araştırma merkezlerine ait bağlantılar:

ÜSGÜMER (<https://uskudar.edu.tr/usgumer>),

BİYOTEKMER (<https://uskudar.edu.tr/biyotekmer>),

TRGENMER (<https://uskudar.edu.tr/trgenmer>),

GETİPMER (<https://uskudar.edu.tr/getipmer>).

15.3.3- Üniversiteniz, bir kurum olarak yerel biyolojik çeşitliliği herhangi bir planlama ve geliştirme sürecine (örneğin yeni binaların inşası) dahil ediyor mu?

Üsküdar Üniversitesi, yeni bina yapımı ve tüm geliştirme süreçlerinde çevresel sürdürülebilirliği ve yerel biyoçeşitliliğin korunmasını kurumsal bir zorunluluk olarak benimsemekte olup bu yaklaşım, üniversitenin resmi **Çevre Analiz Raporu** ve **Çevre Politikası** ile güvence altına alınmıştır. Çevresel planlama ve uygulamaların temel ilkelerinden biri olarak biyolojik çeşitliliğin korunması kabul edilmekte, kampüs alanlarında doğa dostu peyzaj uygulamaları esas alınmaktadır. Üniversitenin **2024–2028 Stratejik Planı** kapsamında yeni binaların yeşil bina anlayışıyla tasarlanması hedeflenmekte, enerji verimliliğini artıran ısı yalıtımlı yapı malzemeleri, LED aydınlatmalar, akıllı bina sistemleri ve su tasarrufuna yönelik fotoselli musluklar kullanılmaktadır. Kampüste kurulu **Güneş Enerjisi Sistemi (GES)** ile bina elektrik ihtiyacının bir kısmı yenilenebilir kaynaklardan karşılanarak karbon ayak izi azaltılmaktadır. Geliştirme ve inşaat süreçlerinde sıfır atık yaklaşımı benimsenmiş; özellikle laboratuvar ve tıbbi atıkların güvenli şekilde bertaraf edilmesi ile çevresel kirlilik riskleri kontrol altına alınmıştır. Üniversitenin tüm yerleşkeleri, **Çevre Yönetim Danışmanlığı Sözleşmesi** kapsamında sürekli izlenmekte ve ulusal çevre mevzuatına tam uyum sağlanmaktadır. Ayrıca **Çevre ve İşletme Yönetiminde Sürdürülebilirlik (ISG365)** dersi aracılığıyla, çevresel etki değerlendirmesi, yeşil bina sertifikasyon sistemleri ve sürdürülebilir planlama yaklaşımları öğrencilere aktarılmakta; böylece çevre dostu yapılaşmayı destekleyecek nitelikli insan kaynağı yetiştirilmektedir. Bu bütüncül yapı, üniversitenin fiziksel gelişimini sürdürürken yerel ekosistemleri ve biyoçeşitliliği korumayı esas alan sürdürülebilir bir kampüs modeli oluşturduğunu göstermektedir.

İlgili Bağlantılar:

• Üsküdar Üniversitesi Stratejik Planı (2024–2028):

<https://uskudar.edu.tr/assets/uploads/sayfa/526/file/uskudar-universitesi-stratejik-plan-2024-2028.pdf>

•Çevre Yönetim Danışmanlığı Sözleşmesi: (Kurumsal belge)

• ISG365 Ders Bilgisi: (Program müfredatı kapsamında)

15.3.4- Üniversiteniz, yabancı türlerin kampüs üzerindeki etkisini azaltmaya yönelik bir politika uyguluyor mu?

Üniversitemizin kampüste biyolojik çeşitliliğin korunmasına ve yabancı (istilacı) türlerin etkisinin azaltılmasına yönelik politikası, kurumsal çevre taahhütleri ile desteklenen planlı ve kayıt altına alınmış operasyonel uygulamalarla somut olarak kanıtlanmaktadır. Bu kapsamda kampüs genelinde (ormanlık alanlar, seralar ile iç ve dış tüm yapıları dâhil) zararlı haşere ve yabancı tür popülasyonları düzenli olarak izlenmekte, periyodik haşere istasyon kontrolleri yapılmakta ve tüm uygulamalar resmi raporlarla kayıt altına alınmaktadır. İlaçlama faaliyetlerinde kullanılan kimyasal maddelerin (ör. Alphanext, Rodentox) türü ve miktarı açık şekilde raporlanmakta, böylece çevresel riskler kontrollü biçimde yönetilmektedir. Mücadele yalnızca kimyasal yöntemlerle sınırlı kalmayıp, yabancı türlerin yayılımını önlemeye yönelik fiziksel ve yapısal önlemler (sineklik tel uygulamaları, kapı altı fırçalıkları, gider kapaklarının kapalı tutulması ve yapısal yarıkların onarımı gibi) de raporlara öneri ve uygulama olarak yansıtılmaktadır. Tüm bu faaliyetler, ilgili Müdürlük izinleri ve yasal yükümlülükler çerçevesinde

yürütülerek kurumsal denetim ve şeffaflık sağlanmaktadır (Kanıt: **İlaçlama Uygulama Raporları – İç/Dış Alan ve Ormanlık Alan Haşere İstasyon Kontrolleri**). Bu operasyonel yaklaşım, üniversitenin Çevre Politikası’nda yer alan “biyolojik çeşitliliğin korunması” ve “doğa dostu peyzaj uygulamalarının benimsenmesi” ilkeleriyle doğrudan uyumludur ve yerel (endemik) türlerin tercih edilmesi yoluyla yabancı türlerin yayılımının önlenmesini hedeflemektedir (Kanıt: **Çevre Analiz Raporu**, s.32). Ayrıca, yabancı patojenlerin ve biyolojik risklerin ekosisteme yayılımını engellemek amacıyla uygulanan **Tıbbi Atık Yönetim Planı**, atıkların kaynağında ayrılması, soğuk zincirde güvenli depolanması ve lisanslı firmalar aracılığıyla nihai bertaraf edilmesini sağlayarak biyolojik çeşitlilik üzerinde dolaylı fakat kritik bir koruma mekanizması oluşturmaktadır (Kanıt: **Tıbbi Atık Yönetim Planı**, İSTAÇ bertaraf kayıtları). Üniversitenin bu politikası, aynı zamanda lisans programlarında verilen Çevresel Toksikoloji, Ekoloji, Sürdürülebilirlik ve Zararlı Yönetimi dersleriyle desteklenerek, yabancı türlerin çevresel etkilerini tanıyabilen ve sürdürülebilir mücadele stratejileri geliştirebilen nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesini güvence altına almaktadır (Kanıt: **Ders Bilgi Paketleri – ISG365, CEV128, CEV230, TAB216**).

15.3.5- Üniversiteniz, ortak arazi ekosistemlerini korumak için yerel toplulukla, örneğin ortaklıklar yoluyla iş birliği yapıyor mu?

Üniversitemiz, biyolojik çeşitliliğin ve paylaşılan arazi ekosistemlerinin korunmasını, sürdürülebilirlik temelli kurumsal politikalarla birlikte yerel, ulusal ve uluslararası paydaşlarla geliştirilen iş birlikleri aracılığıyla hayata geçirmektedir. Bu yaklaşım, Üsküdar Üniversitesi Stratejik Planı’nda yer alan toplumsal katkı, sürdürülebilir kalkınma ve uzmanlığın kamuya aktarılması hedefleri doğrultusunda şekillenmiştir. Üniversite, kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve akademik ağlarla birlikte çalışarak çevresel sorunların yalnızca kampüs sınırları içinde değil, paylaşılan ekosistemler ölçeğinde ele alınmasını amaçlamaktadır.

Bu çerçevede, Çevre Analiz Raporu’nda vurgulanan çevre etiği yaklaşımı doğrultusunda kurulan Çevre Etiği Platformu, bilim insanları ile politika yapımcılar arasında bir etkileşim alanı oluşturarak iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve çevresel riskler konusunda toplumsal farkındalığın artırılmasına katkı sağlamaktadır. Üniversitenin akademik uzmanlığı, iklim değişikliğinin bitki biyoçeşitliliği üzerindeki etkileri, ekosistem restorasyonu, organik tarım uygulamaları ve toplum temelli çevre eğitimi gibi konularda ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşılmakta; bu paylaşımlar, farklı üniversiteler ve kurumlarla geliştirilen iş birlikleri sayesinde ortak çözüm üretme kapasitesini güçlendirmektedir.

Üniversitemiz, orman yangınları gibi paylaşılan ekosistemleri tehdit eden çevresel riskler karşısında da akademik bilgi birikimini toplumsal faydaya dönüştürmektedir. Akademisyenler tarafından yapılan değerlendirmeler, yangın önleme, arazi yönetimi, yerel topluluk katılımı ve teknolojik izleme sistemlerinin kullanımına yönelik somut öneriler sunarak, yerel yönetimler ve ilgili kurumlarla birlikte uygulanabilecek stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Benzer biçimde, elektromanyetik kirlilik gibi kentsel çevre risklerine ilişkin yürütülen bilimsel çalışmalar, çevresel sürdürülebilirlik ve insan sağlığı açısından ortak risk alanlarının bilimsel verilerle değerlendirilmesini ve kamuoyunun doğru bilgilendirilmesini hedeflemektedir.

Üniversite, yerel topluluklarla kurduğu doğrudan iş birlikleri aracılığıyla da ekosistemlerin korunmasına katkı sunmaktadır. Belediyeler, kamu kuruluşları, botanik bahçeleri, herbaryumlar, endüstriyel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle yürütülen uygulamalı faaliyetler sayesinde öğrenciler ve akademisyenler; toprak sağlığı, sürdürülebilir tüketim, atık azaltma, yerel ve endemik türlerin korunması ile ekosistem dostu üretim süreçlerini yerinde deneyimleme imkânı bulmaktadır. Ağaçlandırma çalışmaları ve hatıra ormanı uygulamaları ise üniversitenin doğal ekosistemlere doğrudan katkı sağlama kararlılığını ortaya koymaktadır.

Bu çok paydaşlı ve uygulama odaklı yaklaşım, 2024–2025 Eğitim ve Öğretim Yılı kapsamında yürütülen İklim Elçisi uygulamasıyla kurumsal düzeyde güçlendirilmiştir. İklim Elçisi aracılığıyla üniversite, çevre ve iklim değişikliği alanında yerel yönetimler, kamu kurumları ve sivil toplum

kuruluşlarıyla koordinasyonu artırmakta; toplumsal farkındalık, eğitim ve ortak projeler yoluyla paylaşılan ekosistemlerin korunmasına yönelik katılımcı bir yönetim modeli benimsemektedir. Bu bütüncül yapı, üniversitenin çevresel sürdürülebilirliği yalnızca kurumsal bir hedef olarak değil, toplumla birlikte yürütülen ortak bir sorumluluk alanı olarak ele aldığını göstermektedir.

Kurumsal Belgeler

- Üsküdar Üniversitesi Stratejik Planı (Sayfa 7, 8, 69, 96, 109, 138)
- Çevre Analiz Raporu (Sayfa 32)
- 2024–2025 Eğitim ve Öğretim Yılı İklim Elçisi Görevlendirme ve Faaliyet Belgeleri

Akademik ve Toplumsal Faaliyetler

- İklim Değişikliği ve Biyoçeşitlilik üzerine akademik etkinlikler ve zirve katılımları <https://uskudar.edu.tr/haber/iklim-degisikligi-biyocesitliliigi-azaltiyor/57457>
- Orman yangınları ve paylaşılan ekosistemlerin korunmasına yönelik uzman değerlendirmeleri <https://uskudar.edu.tr/haber/kuvvetli-ruzgar-orman-yanginlarini-buyumesine-neden-oldu/56449>
- Elektromanyetik çevresel risklere ilişkin bilimsel araştırmalar ve kamu bilgilendirmesi <https://uskudar.edu.tr/haber/elektrikli-araclarin-yaydigiy-radyasyon-ongorulen-limitlerin-altinda-cikti/56907>

Yerel Topluluk ve Kurum İş Birlikleri

- İSTAÇ ve İBB Park ve Bahçeler Müdürlüğü (kompost ve toprak sağlığı uygulamaları)
- Zeytinburnu Belediyesi (sürdürülebilir tüketim ve atık azaltma atölyeleri)
- Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, İÜ Orman Fakültesi Herbariumu
- Endüstriyel kuruluşlarla sürdürülebilir üretim odaklı teknik geziler
- Çevre Kuruluşları Dayanışma Derneği – Üsküdar Üniversitesi Hatıra Ormanı (3.000 fidan)

15.4.1- Üniversitemiz, bir kurum olarak, su kalitesi standartlarına ve su deşarjına ilişkin kılavuzlara sahip mi (ekosistemleri, yaban hayatı, insan sağlığı ve refahını korumak için su kalitesini korumak amacıyla)?

Üniversitemiz, ekosistemlerin, yaban hayatının ve insan sağlığının korunması hedefi doğrultusunda su deşarjları ve su kalitesine ilişkin tüm faaliyetlerini yürürlükteki ulusal mevzuat ve yerel idare düzenlemeleriyle tam uyumlu biçimde yürütmektedir. Kampüslerden kaynaklanan atık suların niteliği, ilgili idareler tarafından yapılan resmi değerlendirmelerle belirlenmiş; üniversite faaliyetleri sonucunda oluşan atık suların endüstriyel nitelik taşımadığı, tamamen evsel karakterde olduğu teyit edilmiştir. Bu durum, üniversitenin faaliyetlerinden kaynaklı ağır kimyasal kirlilik riskinin bulunmadığını ve çevresel etkilerin kontrol altında tutulduğunu ortaya koymaktadır.

Üniversitenin evsel nitelikli atık suları, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) kanalizasyon sistemine bağlı olarak toplanmakta ve ilgili atıksu arıtma tesislerinde arıtılmaktadır. Bu yapı sayesinde, su deşarjları çevresel kalite standartlarına uygun şekilde yönetilmekte; alıcı ortamlarda su kirliliğinin oluşması önlenmektedir. Üniversitenin su kalitesini koruma yaklaşımı, şeffaf, izlenebilir ve yasal çerçevede sürdürülen bir deşarj sistemi ile güvence altına alınmıştır.

Su yönetimi süreçleri, yalnızca yasal zorunlulukların yerine getirilmesiyle sınırlı kalmayıp, kurumsal düzeyde uzmanlık desteği ile de güçlendirilmektedir. Çevre yönetimi danışmanlığı kapsamında üniversitenin tüm yerleşkelerinde su kirliliği kontrolü, çevresel izleme, denetim ve raporlama faaliyetleri düzenli olarak yürütülmektedir. Bu kapsamda, su deşarjlarıyla ilişkili mevzuata uyum, kirlilik risklerinin önlenmesi ve çevresel etkilerin azaltılması amacıyla sürekli izleme ve iç denetim mekanizmaları işletilmektedir.

Kampüs alanlarında insan sağlığını korumaya yönelik olarak içme ve kullanma suyunun kalitesi düzenli aralıklarla kontrol edilmektedir. Özellikle sağlık yerleşkelerinde, şebeke suyunun arıtıldığı sistemler aracılığıyla elde edilen suyun mevzuata uygunluğu periyodik analizlerle doğrulanmakta ve kampüs

genelinde farklı kullanım noktalarına güvenli biçimde dağıtılmaktadır. Bu uygulamalar, üniversitenin suyun yalnızca deşarj aşamasında değil, kullanım sürecinde de kalite odaklı bir yaklaşım benimsediğini göstermektedir.

Su kaynakları üzerindeki baskıyı azaltmak ve deşarj yükünü düşürmek amacıyla kampüs genelinde su tasarrufuna yönelik fiziksel önlemler uygulanmaktadır. Tasarruflu armatürler, çift kademeli rezervuar sistemleri ve sızıntı önleyici altyapı uygulamaları sayesinde su tüketimi kontrol altına alınmakta; olası kaçaklar ve altyapı kaynaklı kirlilik riskleri hızlı müdahale ve düzenli bakım faaliyetleriyle önlenmektedir. Yağmur suyu drenaj sistemlerinde alınan fiziksel önlemler ise katı atıkların kanalizasyon sistemine karışmasını engelleyerek yüzey ve yeraltı suyu kalitesinin korunmasına katkı sağlamaktadır. Üniversite, su kalitesi ve su yönetimi alanında akademik bilgi üretimini ve çözüm geliştirme faaliyetlerini de desteklemektedir. Ulusal ve uluslararası araştırma çağrılarında yapılan yönlendirmeler, kentsel su yönetimi, suyun yeniden kullanımı ve kaynak geri kazanımı gibi konularda bilimsel çalışmaların teşvik edilmesini sağlamaktadır. Laboratuvar altyapısında uygulanan teknik standartlar ve kimyasal sızıntı riskini azaltmaya yönelik tasarım kriterleri ise araştırma faaliyetlerinin çevresel güvenlik ilkeleriyle uyumlu biçimde yürütülmesini hedeflemektedir. Bu bütüncül yaklaşım, üniversitenin su kalitesinin korunmasını hem operasyonel hem de akademik düzeyde ele aldığını ortaya koymaktadır.

Kanıtlar ve Linkler

Yasal ve Kurumsal Belgeler

- İSKİ Atıksuların Kanalizasyona Deşarj Yönetmeliği
- İSKİ resmi görüş yazısı (09.08.2021 – Üsküdar Üniversitesi Çarşı Yerleşkesi atıksu değerlendirmesi)
- ARTU Çevre Yönetim Danışmanlığı Hizmet Sözleşmesi (2024–2025)

Politika Belgeleri

- Üsküdar Üniversitesi Sürdürülebilirlik Politikası
<https://cdn.kalite.uskudar.edu.tr/content/files/surdurulebilirlik-politikasi-251006044428.pdf>

Resmi Kurum Bilgileri

- İSKİ Atıksu Arıtma Tesisleri ve Kanalizasyon Sistemi
<https://iski.istanbul/kurumsal/iski-tesisleri/atik-su-aritma-tesisleri/>

Operasyonel ve Teknik Uygulamalar

- Kampüs içme ve kullanma suyu analiz raporları (periyodik)
- Su tasarrufu ve altyapı bakım kayıtları
- Fiziksel sızıntı önleme ve drenaj kontrol uygulamaları

Akademik ve Araştırma Faaliyetleri

- Water4All (Water Security for the Planet) 2024 Uluslararası Çağrısı başvuru ve duyuruları
- Analitik laboratuvar altyapısına ilişkin teknik şartnameler

15.4.2- Üniversitemiz, kampüste plastik atıkların azaltılmasına yönelik bir politika uyguluyor mu?

Üniversitemiz, kampüs genelinde plastik atıkların azaltılmasına yönelik yaklaşımını ulusal mevzuata tam uyum, kurumsal politika belgeleri ve günlük operasyonlara entegre edilmiş uygulamalar temelinde yürütmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca çevresel farkındalık düzeyinde kalmayıp, kurumsal sorumluluk ve sürdürülebilir kampüs yönetiminin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmaktadır. Plastik atıkların azaltılmasına ilişkin temel çerçeve, üniversitenin benimsediği Sıfır Atık Politikası doğrultusunda şekillendirilmiş ve tüm yerleşkeleri kapsayacak biçimde uygulanmaktadır.

Üniversite, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan Sıfır Atık Yönetmeliği ile uyumlu olarak Sıfır Atık Yönetim Sistemi'ni kurmuş ve bu kapsamda 8 Haziran 2021 tarihinde Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almaya hak kazanmıştır. Bu belge, plastik atıklar dâhil olmak üzere atık oluşumunun azaltılması, kaynağında ayrıştırılması ve geri kazanım süreçlerine yönlendirilmesine yönelik uygulamaların kurumsal ve yasal güvence altında yürütüldüğünü

göstermektedir. Üniversite, bu alandaki sürekli iyileştirme yaklaşımını sürdürerek, Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında en üst seviye derecelendirmelerden biri olan Platin Belge'ye ulaşmayı hedefleri arasında konumlandırmıştır.

Plastik atıkların azaltılması yönündeki politikalar, kampüs genelinde uygulanan somut önlemlerle desteklenmektedir. Tek kullanımlık plastik ürünlerin kullanımını azaltmak amacıyla akademik ve idari personele termos dağıtılmış, su sebillerinde tek kullanımlık plastiklere karşı farkındalık artırıcı bilgilendirmelere yer verilmiştir. Bu uygulamalar sayesinde plastik bardak kullanımının ortadan kaldırılması hedeflenmiş ve günlük operasyonlarda plastik tüketiminin azaltılması sağlanmıştır. Kampüs genelinde plastik ve metal atıklar kaynağında ayrı toplanmakta, lisanslı geri kazanım firmalarına teslim edilerek çevreye zarar vermeden yönetilmektedir.

Üniversitenin plastik atık yönetimi, yalnızca azaltım uygulamalarıyla sınırlı kalmayıp, düzenli izleme ve kayıt sistemleri ile desteklenmektedir. Son dört yıla ait atık takip çizelgeleri aracılığıyla plastik ve diğer geri dönüştürülebilir atıkların miktarları yıllık bazda izlenmekte ve bu veriler şeffaf biçimde kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Bu sistem, Atık Yönetimi Yönetmeliği'nde tanımlanan atık üreticisi yükümlülüklerinin yerine getirildiğini ve geri kazanım süreçlerinin etkin biçimde işletildiğini ortaya koymaktadır. Atık oluşumunun azaltılması, ayrı toplama ve geri dönüşüme yönlendirme uygulamaları, kirleten öder ilkesi doğrultusunda çevresel sorumluluğun kurumsal düzeyde üstlenildiğini göstermektedir.

Plastik atıkların azaltılmasına yönelik yaklaşım, eğitim ve farkındalık faaliyetleriyle de güçlendirilmektedir. Öğretim üyeleri tarafından düzenlenen "Katı Kozmetikler" temalı atölye çalışmaları ile plastik ambalaj kullanımını azaltan ürünler tanıtılmakta, öğrencilere ve topluma çevre dostu alternatifler konusunda bilgi aktarılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin İSTAÇ Kompost ve Geri Kazanım Tesisi'ne düzenlenen uygulama gezileri sayesinde, atıkların geri kazanım süreçleri yerinde gözlemlenmekte ve plastik atıkların çevresel etkilerinin nasıl azaltıldığına dair farkındalık artırılmaktadır.

Kurumsal düzeyde entegre bir yönetim anlayışı benimseyen üniversite, plastik atıkların azaltılmasını yalnızca çevre politikalarının değil, aynı zamanda idari ve akademik süreçlerin de bir parçası olarak ele almaktadır. Elektronik Belge Yönetim Sistemi'nin (EBYS) aktif kullanımı ile kâğıt tüketimi azaltılmakta; yemekhane ve depolama süreçlerinde uygulanan prosedürler ile gıda israfı ve dolaylı ambalaj atıkları önlenmektedir. Akademik programlarda yer alan çevre ve sürdürülebilirlik odaklı dersler aracılığıyla, çevreye duyarlı üretim ve geri kazanım teknolojilerine yönelik bilgi birikimi desteklenmektedir. Bu bütüncül yapı, üniversitenin plastik atıkların azaltılmasını yasal bir zorunluluğun ötesinde, kurumsal kültür ve sürdürülebilirlik hedeflerinin temel bileşeni olarak ele aldığı ortaya koymaktadır.

Kanıtlar ve Linkler

Politika Belgeleri

- Üsküdar Üniversitesi Sıfır Atık Politikası ve Belgeleri
<https://uskudar.edu.tr/sifir-atik-belgelerimiz>
- Atık Yönetimi Yönetmeliği (Üniversite iç mevzuatı)
<https://uskudar.edu.tr/usgumer/atik-yonetimi-yonetmeligi>

Sertifikasyon

- Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi (08.06.2021)

İzleme ve Kayıt Sistemleri

- Atık Takip Çizelgeleri (Son 4 yıl)
<https://uskudar.edu.tr/usgumer/atik-takip-cizelgesi>

Uygulamalar ve Farkındalık Faaliyetleri

- Tek kullanımlık plastiklerin kaldırılması (termos dağıtımı)
- Plastik ve metal atıkların kaynağında ayrı toplanması

- “Katı Kozmetikler” atölye çalışmaları
- İSTAÇ Kompost ve Geri Kazanım Tesisi uygulama gezileri

15.4.3- Üniversitemiz, tehlikeli maddeleri de kapsayan atık bertarafına ilişkin bir politika, süreç veya uygulama yürütüyor mu?

Üniversitemiz, faaliyetleri sonucunda oluşan tehlikeli maddeleri de kapsayan atıkların bertarafına ilişkin süreçlerini, ulusal çevre mevzuatına dayalı olarak oluşturulmuş kurumsal politikalar, tanımlı uygulama prosedürleri ve sürekli izleme mekanizmaları ile yürütmektedir. Bu yaklaşım, çevre ve insan sağlığını korumayı esas alan risk temelli bir yönetim anlayışı çerçevesinde ele alınmakta ve üniversitenin çevresel sorumluluklarının temel bileşenlerinden biri olarak uygulanmaktadır. Tehlikeli atık yönetimine ilişkin bu yapı, Çevre Analiz Raporu ile resmi olarak değerlendirilmiş ve doğrulanmıştır.

Üniversitenin çevre politikası kapsamında; laboratuvar kimyasalları, tıbbi atıklar, yağlar, tehlikeli madde içeren tonerler, atık piller ve akümülatörler gibi tehlikeli atıkların güvenli şekilde yönetilmesi temel ilke olarak benimsenmiştir. Bu yönetim sistemi, Sıfır Atık Yönetmeliği ve Atık Yönetimi mevzuatı başta olmak üzere yürürlükteki ulusal düzenlemelere uygun biçimde yapılandırılmıştır. Tehlikeli atıkların ekosisteme karışmasını önlemek amacıyla, tüm atıklar kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak toplanmakta ve mevzuata uygun şekilde sınıflandırılmaktadır.

Oluşan tehlikeli atıklar, yalnızca lisanslı ve yetkili firmalar aracılığıyla bertaraf edilmek üzere üniversite sahasından çıkarılmaktadır. Tıbbi atıklar ve laboratuvar kaynaklı kimyasal atıklar, geçici depolama sürecinde mevzuata uygun olarak tasarlanmış alanlarda muhafaza edilmektedir. Tıbbi atık geçici depolama alanları, atık güvenliğini sağlamak amacıyla +4 °C sıcaklıkta çalışan soğutma sistemleri ile donatılmıştır. Bu atıklar, yetkili firmalar tarafından düzenli aralıklarla alınmakta ve bertaraf süreci resmi kayıtlarla izlenmektedir. Atık piller ve benzeri tehlikeli maddeler ise yetkili kuruluş olan TAP Derneği’ne teslim edilerek yasal sorumluluklar yerine getirilmektedir.

Tehlikeli atıkların sevkiyat ve bertaraf süreçleri, dijital izleme sistemleri aracılığıyla şeffaf ve denetlenebilir şekilde yürütülmektedir. Lisanslı tesislere gönderilen tüm tehlikeli atıklar için MOTAT kayıtları oluşturulmakta ve bu sevkiyatlar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na düzenli olarak bildirilmektedir. Bu uygulama, tehlikeli atıkların üniversite sahasından çıkışından nihai bertarafına kadar olan sürecin resmi olarak izlendiğini ve kayıt altına alındığını göstermektedir.

Üniversitenin tehlikeli atık bertarafına ilişkin politikası, tıbbi atık yönetiminde de açık ve kapsayıcı biçimde uygulanmaktadır. Merkez Yerleşke, Sağlık Yerleşkesi, Etiler Tıp Merkezi ve Feneryolu Tıp Merkezi gibi farklı kampüs ve uygulama alanları için düzenlenmiş Tıbbi Atık Kabul Belgeleri, bu politikanın üniversite genelinde zorunlu ve standart bir uygulama olduğunu ortaya koymaktadır. Bu belgeler, tıbbi atıkların İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı yetkili bertaraf tesislerine düzenli olarak teslim edildiğini ve sürecin yasal güvence altında yürütüldüğünü göstermektedir.

Tehlikeli atık yönetimi, yalnızca genel atık türleri ile sınırlı kalmayıp, yüksek riskli ve özel denetime tabi maddeleri de kapsamaktadır. Narkotik ve kontrollü ilaçların imhasına ilişkin düzenlenen resmi imha belgeleri, bu tür maddelerin üniversite bünyesinde rastgele değil, yasal protokoller doğrultusunda, komisyon eşliğinde ve tutanak altına alınarak imha edildiğini ortaya koymaktadır. Bu uygulama, üniversitenin tehlikeli atık yönetiminde en yüksek güvenlik ve yasal denetim gerektiren atık türleri için dahi tanımlı süreçlere sahip olduğunu göstermektedir.

Üniversitenin tehlikeli atık bertarafı süreçlerinin uluslararası standartlarla uyumlu biçimde yürütüldüğüne ilişkin güçlü dolaylı kanıtlar da mevcuttur. Üniversitenin bilimsel ve uygulamalı sağlık hizmetleri alanındaki iş ortağı olan NPİSTANBUL Beyin Hastanesi’nin JCI (Joint Commission International) Akreditasyonu’nu dördüncü kez başarıyla almış olması, tıbbi ve tehlikeli atık yönetim süreçlerinin uluslararası kalite standartlarına uygun olarak işletildiğini göstermektedir. JCI standartlarının gerektirdiği sıkı atık yönetimi prosedürleri, üniversitenin sağlık ve araştırma faaliyetlerinin yürütüldüğü laboratuvar ve uygulama alanlarında da aynı titizlikle uygulanan çevresel güvenlik yaklaşımını desteklemektedir.

Bu bütüncül yapı, üniversitenin tehlikeli maddeleri kapsayan atık bertarafını yalnızca yasal bir zorunluluk olarak değil, risk yönetimi, çevresel sürdürülebilirlik ve insan sağlığının korunması açısından öncelikli bir kurumsal sorumluluk olarak ele aldığını açık biçimde ortaya koymaktadır.

Toplu Kanıtlar ve Belgeler

Politika ve Resmî Belgeler

- Çevre Analiz Raporu
- Üsküdar Üniversitesi Çevre Politikası
- Sıfır Atık Yönetmeliği ve Atık Yönetimi Mevzuatı

Tehlikeli ve Tıbbi Atık Yönetimi

- Tıbbi Atık Kabul Belgeleri (Merkez Yerleşke, Sağlık Yerleşkesi, Etiler ve Feneryolu Tıp Merkezleri)
- Tehlikeli Atık Alım Sözleşmesi (Sağlık Yerleşkesi)

İzleme ve Bertaraf Kayıtları

- MOTAT (Mobil Atık Takip Sistemi) kayıtları
- Lisanslı bertaraf firmalarına ait sevk ve teslim belgeleri

Özel Atık Türleri

- Narkotik İlaç İmha Belgeleri
- TAP Derneği atık pil teslim kayıtları

Uluslararası Standartlar

- NPİSTANBUL Beyin Hastanesi JCI (Joint Commission International) Akreditasyonu